

**การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์
มูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษาตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**
**Development and upgrading of Krathon Klong Noi products for a
value-added creative economy A case study of Khlong Noi Sub-
district, Mueang District, Surat Thani Province**

พุทธิพงศ์ อินทร์จันทร์, วรินยุพา เต็มแต้ม, ณฐพร จันทบุตร, ชาลิสა ใจสบาย,
ธัญญ์รัศม์ โมรา¹

Puttipong injan, Warinyupa Teamtaem, Nathaphon Chanthabut,
Chalisa Chaisabai, Thanyarat Mora

บทคัดย่อ

พัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นยกระดับในแก่กระท้อนคลองน้อย ได้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมากขึ้น ซึ่งชาวบ้านนำกระท้อนมาแปรรูปมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆเช่น น้ำพริกกระท้อน เพื่อยกระดับสินค้าทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้า OTOP ของตำบล การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกกระท้อน และการยืดอายุการเก็บน้ำพริกกระท้อน พัฒนารูปร่างหน้าตาให้มีคุณภาพ ด้วยการพาสเจอร์ไรส์เพื่อยืดอายุการเก็บ ทำให้ทางวิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจการยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มเพื่อให้กระท้อนมีมูลค่ามากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์; เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม; ผลิตภัณฑ์น้ำพริกกระท้อน

¹ วิศวกรสังคมประจำตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี; Social Engineer at Khlong Noi Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province

Abstract

Develop and upgrade the results of Krathon Klong Noi products for a value-added creative economy. Klong Noi Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province It is elevated in Kaeng Krathon Khlong Noi. has been widely known and more which the villagers bring santol to be processed into various products such as santol chili paste to upgrade agricultural products Community products, OTOP products of Khlong Noi Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province The development of santol chili paste packaging and extending the shelf life of chili santol Developing quality packaging with pasteurization to extend shelf life As a result, the community enterprises have the knowledge and understanding to upgrade the results of Krathon Klong Noi products to a value-added creative economy to make santol more valuable.

Keywords: development and upgrading of product results; value-added creative economy; santol chili paste products

บทนำ

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สร้าง “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “คุณค่าทางสังคม” ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกได้โดยการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิด นอกจากนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้นิยามเศรษฐกิจสร้างสรรค์ว่าเป็น “การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ”

กรณีศึกษา ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตำบลคลองน้อยมีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่ว จึงทำให้เหมาะกับการทำเกษตรกรรม ซึ่งชาวบ้านนิยมปลูกกระท้อนเป็นจำนวนมาก จึงทำให้กระท้อนเป็นผลไม้ OTOP ของตำบลคลองน้อย

จากการที่มีผลผลิตที่มีจำนวนมากนั้นทำให้กระทอนล้นตลาด คนในชุมชนจึงคิดนำกระทอนมา ทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อถนอมอาหารให้อยู่ได้นานขึ้นและสร้างรายได้ให้มากขึ้น จึงได้เกิดการทำ น้ำพริกกระทอน ไอศกรีมกระทอน และสบู่จากเปลือกกระทอน แต่ที่นิยมมากจนเป็นที่ขึ้นชื่อ คือน้ำพริกกระทอน ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์และยกระดับกระทอนของชุมชนให้ มีคุณภาพและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนตำบลคลองน้อย

ตำบลคลองน้อย เป็นตำบลในพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำตาปี มีคลองเชื่อมต่อพื้นที่การเกษตรหลายสาย เป็นที่มาของการเรียกขาน “คลองร้อยสาย” มีการตั้งถิ่นฐานขึ้นตั้งแต่เมื่อใด ไม่ทราบ ชาวบ้านตำบลคลองน้อย มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิมและคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่น เช่น เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ตำบลคลองน้อย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน อาชีพหลักของคนในตำบลคลองน้อย คือการทำสวนมะพร้าว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปลูก มะพร้าวกันแทบทุกครัวเรือน รายได้หลักจึงมาจากมะพร้าวส่วนอาชีพรองของคนในตำบลคลองน้อย คือ การปลูกไม้ผล พืชไร่พืชผัก พืชสำคัญที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกร ได้แก่ กระทอน มังคุด ส้มโอ มะนาว ชมพู่ทุเรียน เกล็ด กล้วย พืชผักต่างๆ และทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ค้าขาย ได้แก่ ขายผักผลไม้ ขายของชำ ขายอาหาร เป็นต้น นอกจากนั้นคืออาชีพรับราชการ หลังจากคณะทำงานได้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และประเมินศักยภาพชุมชนเบื้องต้น พบว่า ชุมชนต้องการให้มีการยกระดับ และส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ตลอดจนการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน และภูมิปัญญาที่มีอยู่ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ได้ตระหนักถึงปัญหากระทอนที่ล้นตลาด จนทำให้กระทอนมีราคาตกต่ำ จึงทำให้วิสาหกิจสังคมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านั้น จึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อการพัฒนาและยกระดับผลผลิตกระทอนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มทั้งนี้ ผู้เขียนมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งในช่องทางที่สามารถจุดประกายการพัฒนาและยกระดับผลผลิตกระทอนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปอนาคต

เนื้อเรื่อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และมูลค่าเพิ่ม

การสร้างมูลค่าสินค้า หรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ สำหรับสาขาการผลิตที่พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเรียกว่า “อุตสาหกรรม สร้างสรรค์” (Creative Industry) ซึ่งหมายถึงกลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่ง สำคัญ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งซึ่งทางเศรษฐกิจและสังคมได้สร้างบรรยากาศการทำงานระบบใหม่ที่ต้องอาศัยพลังผลักดันสำคัญ คือ ความคิดสร้างสรรค์(creativity) อันเป็นที่มาของนวัตกรรม (innovation) ต่างๆ มากมายผลของ ความสร้างสรรค์นอกจากจะนำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยากมีส่วนร่วมทางความคิด มีส่วนร่วมในการทำงาน และมีความอยากที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่สนุกและท้าทาย ซึ่งการแสดงออกของพฤติกรรมเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางธุรกิจขององค์กร (สมบัติ กุสุมาวดี, 2558)

2. แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

สำหรับความหมายของผลิตภัณฑ์ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้ สูดาวง เรื่องรุจีระ (2538) ได้ให้ความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งใดที่เสนอขายต่อตลาด เป้าหมายที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ มีทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่ง ที่จับต้องได้ (Tangible) คือ สินค้าที่มีตัวตน (Physical Product) มีรูปร่าง มองเห็น และสามารถสัมผัส ได้ สิ่งที่ไม่จับต้องไม่ได้ (Intangible Product) หรือ บริการ (Service) หมายถึง กิจกรรมผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่เสนอขายแก่ลูกค้า ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 203) ได้ ให้ความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่ผู้ขาย เสนอขายต่อตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจอยาก ได้เป็นเจ้าของ และซื้อมาเพื่ออุปโภคบริโภคอัน เป็นการตอบสนองความต้องการ าคว่า ผลิตภัณฑ์ ไม่ได้มีความหมายจำกัดเพียงวัตถุที่มีรูปร่างจับต้อง ได้เท่านั้น แต่ยังหมายถึงผลิตภัณฑ์บริการ สถานการณ์องค์กรหรือบุคคลและความคิด ผลิตภัณฑ์ต้องมี อรรถประโยชน์ (Utility) มีมูลค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลท าให้ผลิตภัณฑ์สามารถขาย ได้ การกำหนดลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์ที่ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ 1. ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) 2. พิจารณาจากองค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ (Product Component) เช่น ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่างลักษณะคุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราผลิตภัณฑ์ ฯลฯ 3. การกำหนดตำแหน่ง (Product Positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อ แสดง

ตำแหน่งที่แตกต่างและมีคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย 4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะใหม่และ ปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น 5. กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) และสายผลิตภัณฑ์ (Product Line)

นอกจากนั้นชาญชัย อาจินสมาจาร (2551) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์ที่ดี คือ คุ้มค่าสู่ความสำเร็จของตลาด ผลิตภัณฑ์เป็นตัวแทนของความคาดหวังของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ตอบสนองความพึงพอใจของสังคม ผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จประกันถึงความส่งเสริมตัวเอง ถ้าสามารถตอบสนองความต้องการของ ผู้บริโภค นั่นก็คือ ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับตลาด ผลิตภัณฑ์ที่ดีควรก่อให้เกิดความกระตือรือร้น สุขปัญญา ไชยชาญ (2543: 218) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์แต่ละรายการที่มีวางจำหน่ายอยู่ตาม ห้างตลาดจำนวนมากมาทุกวันนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสามกลุ่มในระบบการตลาด อันได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้บริโภค อาจเห็นเป็นคนละอย่างเพราะต่างคนก็ต่างมุมมอง เช่น เข้มงวดเพียงหนึ่งเส้น ผู้ผลิตอาจคิดถึงความต้องการของตลาด การออกแบบ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต กรรมวิธีการผลิตต้นทุน การผลิต และกำไรที่จะได้รับ ส่วนผู้ขายอาจคิดถึงความต้องการของตลาด การโฆษณา และกำไรที่จะได้รับ สำหรับผู้บริโภคอาจคิดถึงความสะดวกสบายดูเด่นสะดุดตา ความคงทนถาวร จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสามารถสรุปแนวคิดของผลิตภัณฑ์ได้ว่า ผลิตภัณฑ์หมายถึง สิ่งที่จับต้องได้และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งอยู่ในรูปแบบผลิตภัณฑ์และการบริการ ตามลำดับ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความ จา เป็นและความต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์จะประกอบด้วย ความหลากหลาย คุณภาพ การออกแบบ รูปแบบ ตราผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ความสวยงาม ความคงทนถาวร และการบริการ โดยผู้ผลิตในแต่ละรายจะเป็นผู้กำหนดหรือออกแบบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ในตัวเอง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของตนเองมีความได้เปรียบกว่าผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งรายอื่นๆ

3. สภาพบริบททั่วไป วิเคราะห์ชุมชน (เศรษฐกิจ เช่น หนี้สิน รายจ่าย สังคม อัตลักษณ์ ปัญหาการเกี่ยวกระทอน

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่ว มีแม่น้ำและ ลำคลองล้อมรอบหลายสาย มีเนื้อที่ทั้งตำบล ประมาณ 18,125 ไร่ หรือ 29 ตารางกิโลเมตร ตำบลคลองน้อย แรกเริ่มเดิมมีชื่อว่า ตำบลป่าเหล้า โดยการตั้งชื่อตามเจ้าที่คือ พ่อตาเหล้า แม่ยายเศรษฐี โดยเอาชื่อของตามาตั้งคือ “พ่อตาเหล้า” มาตั้งเป็นชื่อตำบลป่าเหล้า เพราะสภาพในตอนนั้นเป็นป่ามาก ตำบลป่าเหล้า มีกำนันคนแรกชื่อ “ขุนรัตนมาล” เป็นกำนันจนครบเกษียณอายุราชการต่อมามี “พันเขียน เทพพิพิธ” เป็น

กำนันแทน สมัยนั้นมีการตั้งเป็นก๊กอั้งยี่ (เจ้าพ่อในปัจจุบัน) สามารถคุ้มครองหมู่บ้านได้ และมีลูกบ้านเป็นสมาชิก ถ้าหากใครเป็นสมาชิกจะมีที่ตักน้ำซึ่งเรียกว่า “หมาตักน้ำ” (ทำด้วยกาบหมาก) แขนงไว้ที่หน้าบ้านริมคลอง การปกครองสมัยนั้นบ้านเมืองยุ่งเหยิงมาก และกำนันได้ถูกทางราชการจับตัวไปทิ้งที่แม่น้ำโขง (ตามข่าวที่ทราบ) เมื่อสิ้นสมัยของ พันเขียน เทพพิพิธ บุตรชายพันเขียนขึ้นเป็นกำนันแทน และได้เปลี่ยนชื่อตำบลป่าเหล้ามาเป็น “ตำบลคลองน้อย” จนกระทั่งปัจจุบัน มีนายเดชรัตน์ เครือรัตน์ เป็นกำนัน โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย หมู่ที่ 1 บ้านท้องถ่วง หมู่ที่ 2 บ้านบางแหงแรด หมู่ที่ 3 บ้านคลองน้อย หมู่ที่ 4 บ้านหัวแหลม หมู่ที่ 5 บ้านปากคลองน้อย หมู่ที่ 6 บ้านทอนหญ้าปล้อง หมู่ที่ 7 บ้านค้อบน หมู่ที่ 8 บ้านดอนตะโก และหมู่ที่ 9 บ้านค้อล่าง การตั้งถิ่นฐานมีขึ้นตั้งแต่เมื่อใด ไม่ทราบ ชาวบ้านตำบลคลองน้อย มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิมและคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่น เช่น เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งภาษาพูดมีทั้งภาษากลางและภาษาท้องถิ่นของภาคใต้ ประเพณีดั้งเดิม มีการทำบุญเดือนสิบ วันสงกรานต์ วันปีใหม่ วันตรุษไทย การบวชนาค เป็นต้น

3.2 อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดตำบลบางโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศใต้ ติดแม่น้ำตาปี อำเภอฟุนพิน และตำบลวัดประดู่ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศตะวันออก ติดตำบลบางไทร และตำบลบางใบไม้ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศตะวันตก ติดคลองฟุนพิน อำเภอฟุนพิน และตำบลบางโพธิ์ อำเภอมืองสุราษฎร์ธานี

3.3 สภาพทางสังคม

- สถาบันและองค์การทางศาสนา มีวัด 2 แห่ง คือวัดบุญบันเทิง หมู่ที่ 2 , วัดธาราวดี หมู่ที่ 8 ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ด้านการศึกษาและสาธารณสุข
- การศึกษา ,โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือโรงเรียนวัดบุญบันเทิง หมู่ที่ 2
- โรงเรียนอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง หมู่ที่ 6 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 9 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 2 การสาธารณสุข สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 คน

- ศูนย์บริการสุขภาพชุมชน 1 แห่ง หมู่ที่ 5 และมีกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำทุกหมู่บ้าน มี อสม. ครบทุกหมู่บ้านตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข อัตราการมีส่วนร่วมรดน้ำ ร้อยละ 99.90 ไม่มีโรงพยาบาลของรัฐ เอกชน และร้านขายยา ในพื้นที่ สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

3.4 อาชีพของประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

อาชีพหลักของคนในตำบลคลองน้อย คือการทำสวนมะพร้าว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปลูกมะพร้าวกันแทบทุกครัวเรือน รายได้หลักจึงมาจากมะพร้าวอาชีพรองของคนในตำบลคลองน้อย คือการปลูกไม้ผล พืชไร่พืชผัก พืชสำคัญที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกร ได้แก่ กระเทียม มังคุด ส้มโอ มะนาว ชมพู่ทุเรียนกล้วย พืชผักต่างๆ และสวนปาล์มรับจ้าง ได้แก่รับจ้างทั่วไป และทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ค้าขาย ได้แก่ ขายผัก ผลไม้ ขายของชำ ขายอาหาร เป็นต้นรับราชการ อื่นๆ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย ไม่มีป่าไม้ น้ำตก ภูเขา ทะเล ดังนั้น

3.5 เอกลักษณะของตำบลคลองน้อย ชาวตำบลคลองน้อย พบว่า ในชุมชนมีกระท้อนที่เป็นจุดเด่นต้องการให้มีการยกระดับในชุมชน และส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ตลอดจนการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน และภูมิปัญญาที่มีอยู่ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ได้ตระหนักถึงปัญหากระท้อนที่ล้นตลาดจนทำให้กระท้อนมีราคาตกต่ำ จึงทำให้วิศวกรสังคมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านั้น จึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชน

4. วิถีกระบวนการถอดบทเรียนในการพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑกระท้อนคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขั้นตอนที่ 1 สืบหาข้อมูลเบื้องต้น คือ การลงพื้นที่ไปพบปะกับชาวบ้านในชุมชนบ้านคลองน้อย เพื่อทำการสำรวจกระท้อนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองน้อย

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดการการยกระดับกระท้อนคลองน้อย

ขั้นตอนที่ 3 ระดมความคิด คือ จัดให้มีประชุมในแลกเปลี่ยนความคิดของระหว่างวิศวกรสังคมตำบลคลองน้อยและผู้นำชุมชนและคนในชุมชนในการทราบดีวัตถุประสงค์ในการยกระดับผลผลิตภัณฑกระท้อนคลองน้อยในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 4 ทีมวิศวกรสังคมตำบลคลองน้อยได้สัมภาษณ์ นายสานิต ปานบำรุง ในการทำน้ำพริกกระท้อนและขั้นตอนในการทำน้ำพริกกระท้อน

ขั้นตอนที่ 5 เสนอขายผลิตภัณฑ์ คือ เป็นการเสนอขายในรูปแบบของออนไลน์ เพื่อสะดวกในการสั่งซื้อน้ำพริกกระท้อนจากคนนอกพื้นที่หรือคนต่างจังหวัด

5. การพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อยเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษาตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาการพัฒนาผลผลิตภัณฑ์กระท้อนคลองน้อย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเลือกชุมชนคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมฝั่งคลองติดแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ และชาวบ้านสามารถปลูกกระท้อนได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งกระท้อนคลองน้อยมีสรรพคุณและประโยชน์ของกระท้อนผลใช้รับประทานเป็นอาหาร ใช้ทำอาหารคาวหวานได้หลากหลายชนิด เช่น แกงคั่ว แกงฮังเล ผัด ตำกระท้อน ส่วนอาหารหวานก็เช่น กระท้อนทรงเครื่อง กระท้อนลอยแก้ว กระท้อนดอง กระท้อนกวน กระท้อนแช่อิ่ม เยลลี่กระท้อน แยมกระท้อน น้ำกระท้อน หรือใช้กินเป็นผลไม้สดก็ได้เช่นกัน (ผล) ประโยชน์กระท้อน ลำต้นใช้ทำเป็นไม้ใช้สอยต่าง ๆ เช่นประโยชน์ของกระท้อน กระท้อนเป็นผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว มีฤทธิ์เย็น จึงเหมาะกับผู้ที่เกิดในเดือนสิงหาคม กันยายน และตุลาคม ซึ่งธาตุเจ้าเรือนอยู่ในธาตุน้ำ คุณค่าทางโภชนาการของกระท้อนต่อ 100 กรัม (สีเหลือง) โปรตีน 0.118 กรัม ไขมัน 0.1 กรัม โยอาหาร 0.1 กรัม ธาตุแคลเซียม 4.3 มิลลิกรัม ธาตุฟอสฟอรัส 17.4 มิลลิกรัม ธาตุเหล็ก 0.42 มิลลิกรัม แคโรทีน 0.003 มิลลิกรัม วิตามินบี 1 0.045 มิลลิกรัม วิตามินบี 3 0.741 มิลลิกรัม วิตามินซี 86.0 มิลลิกรัม และอื่นๆและจากเดิมที่มีผลผลิตกระท้อนอยู่แล้ว ผู้ศึกษาจึงต้องการพัฒนาผลผลิตให้น่าสนใจ และเก็บรักษาได้ยาวนานขึ้น และยังต้องการขยายกลุ่มผู้ผลิต จากเดิมที่มีกลุ่มเล็กๆ อาจจะนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านในตำบลคลองน้อย เพื่อให้ชาวบ้านหันมาร่วมมือร่วมใจกัน สร้างผลผลิตจากกระท้อนให้เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนคลองน้อย สภาพเศรษฐกิจ สังคม ตำบลคลองน้อย สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตำบลคลองน้อย เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงอย่างต่อเนื่อง เพราะเนื่องด้วยในปัจจุบันกระท้อนคลองน้อยได้รับความนิยมของคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ วิศวกรสังคมตำบลคลองน้อยได้วางการทำงานเอาไว้ดังนี้

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 1 ประชุมเตรียมความพร้อมการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ประธานตำบลชี้แจงรายละเอียดภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลาง พุดคุยทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกภายในตำบลเพื่อเตรียมความพร้อม และแบ่งชุดทำงานในการลงพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงาน

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 2 ประสานงานเก็บข้อมูล จากผู้นำชุมชน

สมาชิกแต่ละทีมเลือกหัวหน้าทีมและ ประธานตำบลชี้แจงการประสานงานกับผู้นำหมู่บ้าน นอกจากนี้ประธานตำบลชี้แจงแนวทางการปฏิบัติ เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ของผู้ประกอบการอาชีพจริง

นำข้อมูลจากการลงพื้นที่จากหมู่บ้านต่างๆ ภายในตำบลเขาคอกมาพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการต่อ การประชุมได้เลือกผลิตภัณฑ์จากหมู่ที่ 3 บ้านคลองน้อย กระท้อน และมอบหมายให้สมาชิกไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และแบ่งสมาชิกบางส่วนหาวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อเพื่อดำเนินการพัฒนาระดับ

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข

นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์พบว่ากระบวนการผลิตมีบางขั้นตอนสามารถพัฒนาได้ นอกจากนี้การบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สามารถพัฒนาให้ทันสมัยและสามารถดำเนินการในส่วนของการตลาดออนไลน์ได้เพื่อเพิ่มมูลค่า คุณภาพ และยอดขายของผู้ผลิต

- การประชุมกลุ่มครั้งที่ 5 สะท้อนกิจกรรม

ประชุมสมาชิกในตำบลเพื่อสะท้อนกิจกรรมหาจุดบกพร่องของการทำงาน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หาจุดเด่นจุดด้อยของการทำงานเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปโดยมี

เราจะเห็นได้จากการลงพื้นที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว ด้วยองค์ความรู้ต่างๆ สามารถทำให้สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้การนำสินค้าเข้าสู่ตลาดออนไลน์สามารถทำให้ยอดขายของผลิตภัณฑ์มากขึ้นตามไปด้วย

จุดอ่อน ประกอบด้วย 1) งบประมาณที่มีจำนวนจำกัด 2) ระยะเวลาในการดำเนินการ 3) เทคโนโลยีในการพัฒนา และ 4) ความรู้ของประชากรภายในท้องที่

จุดแข็ง ประกอบด้วย ความพร้อมของปัจจัยการผลิต และการให้ความร่วมมือของประชากรในพื้นที่

โอกาสประกอบด้วย โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ (โครงการคนละครึ่ง เราชนะ และบัตรสวัสดิการ)

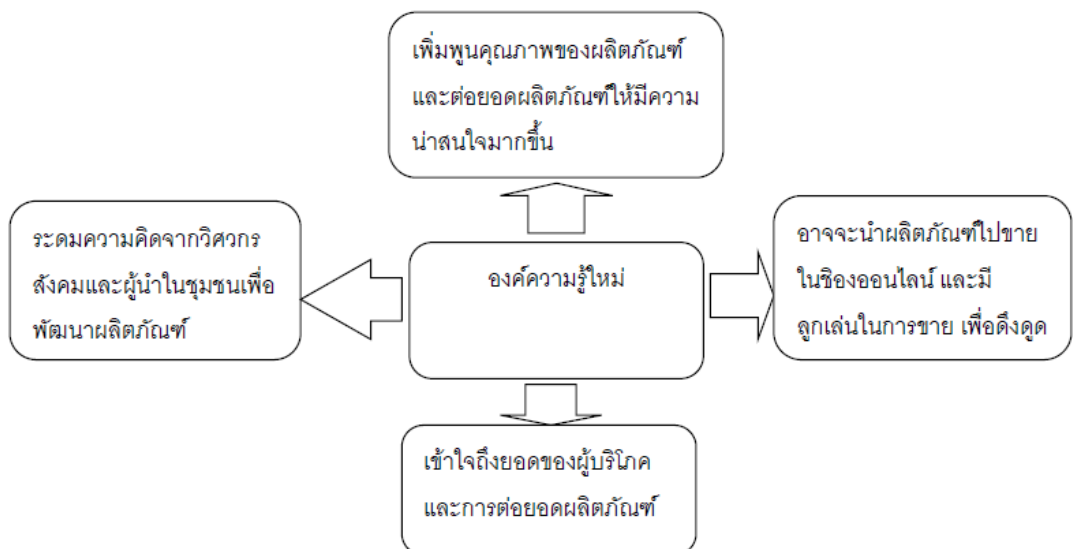
อุปสรรค ประกอบด้วย เมื่อถึงหน้าผลไม้ของตำบลเช่นกระท้อน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนำกระท้อนส่วนหนึ่งไปขายและกระท้อนที่ถูกคัดออกจะนำแปรรูป เช่นน้ำพริกกระท้อน ไอติมกระท้อนหรือกระท้อนทรงเครื่อง

สรุป

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระท้อน ให้กลายน้ำพริกกระท้อนนั้น ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการนำองค์ความรู้ทางด้านการผลิต การบรรจุภัณฑ์และการทำการตลาดสู่ประชาชนที่ประกอบอาชีพปลาแดดเดียวตามภาระงานจากโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ “มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ” พบว่าภายหลังการจัดกิจกรรมประชาชนผู้ประกอบอาชีพแปรรูปกระท้อน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง มีการพัฒนาการทางด้านต่างๆดีขึ้น อาทิคุณภาพของสินค้า การบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนถึงยอดขายที่เพิ่มขึ้นจากการขายออนไลน์ ประชาชนผู้ประกอบอาชีพการแปรรูปจากกระท้อนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

องค์ความรู้ใหม่

เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กระท้อน ของประชาชน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการเพิ่มคุณภาพ มูลค่าและต่อยอดการผลิตกระท้อนคลองน้อย เพื่อให้ประชาชนผู้ประกอบอาชีพปลูกกระท้อนเช่นเดียวกันนี้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จตุพล ดวงกลาง. (2559). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กรณีศึกษาประเภทอาหารอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2551). ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ณัชชา เพชรพินิจ.(2562). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับมาตรฐานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น. แผนที่ตำบลคลองน้อย. (2559). สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2563, จาก https://www.ecitepage.com/map.php?provinceID_start=67&hurID_start=884&
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- สมบัติ กุสุมาวลี. (2558). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การของบริษัทในอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์, ที่ประชุม การประชุมวิชาการระดับชาติในวันคล้ายวันสถาปนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประจำปี 2558, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุดาตวง เรืองรุจิระ. (2538). นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสารสนเทศพิมพ์.
- สุปัญญา ไชยชาญ. (2543). การบริหารการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย. (2562). กระทอนคลองน้อย. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2563. จาก WWW.KLONGNOI.GO.TH